

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ВИДАННЯ 2002
ТРАВЕНЬ
Число 5 (77)
КИЇВ 2008

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

ВДЯЧНА ШАНА

*Залишилося вас небагато,
Хто війну, її жах пам'ята.
Полягли і померли солдати...
Та жива в серці пам'ять свята!
Постаріли, посивіли вдови.
Ваші внуки самі вже батьки.
Та в диму сивини – ви чудові,
Хоч сьогодні ви вже й не стрункі...*

Віталій СЕЛЕХ

На день довілля, який проводився по всій Україні, наше земляцтво в черговий раз зібралось на прибирання території навколо чернігівського будинку із села Калюжинці Срібнянського району, що представлений у Музеї народної архітектури та побуту.

ЗЕМЛЯЦЬКА ТОЛОКА

ПРОГО разу на суботник в Пирогове прибуло біля 40 чоловік на чолі із головою земляцтва Віктором Ігаченком. Були там у веселоборні загуснішки голови Микола Борца та Володимир Пушварьов, виконавчий директор Петро Медвідь, керівник Ілчівського осередку Микола Вошецький, Срібнянського – Дмитро Велоз, Таславацького – Іван Забілка, Семіонівського – Олександр Нарвський, Варвинського – Олександр Школко, гість із Канади, старший науковий співробітник української культури з Альберто Радомір Б. Біляш, активісти земляцтва Анатолій Стратілат, Іван Майдан та багато інших земляків. Зокрема, наш гість із Канади працює у такому ж самому музеї, як у Пирогове, у якому зібрано понад 40 будинків, притаманних першим поселенцям із України. Зібравшись біля хати із рідної Чернігівщини, люди отримали не тільки інструктаж від голови земляцтва, а й надійний інвентар.

А далі закинула робота. Хто з донатою, хто з граблями, почали трудитися, як на рідній садибі. Спершу це нагадувало дружній «мурашник», у якому всі були чимось зайняті. Обкопували, обробили та білили дерева, прибрали сміття навколо хати; підірвали декоративні кущі, викорчували бур'яни, поливали квіти тощо. Не обходилося й без жаргів, веселих перемови, а то й дружньої критики – як годиться у ве-

лічному сімействі. Після суботника земляки зібралися у дружньому колі для відзначення результатів роботи та споминів про рідний край. Тоді ж й попросив своїми думками поділитися деяких земляків.

Ірина Матяш: Сьогодні я відчула наближення до своєї рідної землі. Це, так би мовити, Чернігівщина, перенесена до Києва. Це повернення до своєї землі та природи. Це необхідна робота. Якщо у чернігівців на рідній землі не залишилося батьківського порозу, то вони у Пирогове можуть прийти саме

до свого рідного будинку і відчути єднання із своєю малою батьківщиною.

Микола Вошецький: Цей день є для мене поверненням до дитинства та рідної хати. Згадую, що завжди у передпаскальні дні наша родина прибирала на подвір'ї біля хати. Цей звичай проходить через серце, душу і думку кожної людини, яка завжди повертається до своєї домівки. І саме на цьому дійстві ми можемо спостерігати таке повернення у великому земляцькому сімейному колі, де є чудова нагода згадати про рідні землю та рідно, в ім'я яких ми

працюємо, живемо, любимо та надіємося на краще.

Дмитро Волюк: Цей день для мене є днем довілля. Біля цієї хати ми прибираємо вже втретє. Згадую, що коли ми з'явилися вперше, то тут було все запущене. Прибирання біля рідної хати із Чернігівщини не тільки є обов'язком кожного земляка. Сюди ми ідемо з охотою і маємо можливість поспілкуватися, відпочити та попрацювати. Я ніби побував вдома. Я з величезною задоволенням працюю і зустрічаюсь із земляками і вважаю, що це є корисною справою.

Володимир Пушварьов: Це куточок рідної землі. І дуже приємно, що коли сьогодні від того хутора, де знаходилася ця хата, нічого не залишилося, хата є і продовжує своє існування, радує очі людей. Вона представляє нашу рідну землю і робить для нашого гурту велике свято.

Анатолій Стратілат: Мені дуже приємно, що разом із своїми рідними земляками маю можливість, прибираючи рідну чернігівську хату, поспілкуватися на природі та побачити дитини і дерев. Така акція надає землякам великий заряд енергії, який залишиться до наступної зустрічі.

Валентина Терещенко: Суботник об'єднує людей, і тому дуже добре, що ми збираємося тут. День довілля проводиться саме в такий час, коли все оживає, тому й душі наші також оживають.

Олександр Школко: Це поклон

землі. Ми кланяємося їй, а сонце нам дає силу. Цим заходом ми допомагаємо природі прибрати сміття, що з'являється. Такий день довілля потрібно проводити по всій Україні, щоб у кожному куточку держави все прибрало. Суспільним моментом цієї події є толока, яка завжди була традиційною українською гуртовою справою, коли люди можуть щось зробити разом. Гуртованим дає людям відчуття нової сили.

Іван Забілка: Цей день довілля наближає людину до природи, оскільки нинішнє життя дуже відірвало її від середовища. Та й сама людина зробила багато шкідливі речі, хоч вона є і буде продуктом природи. Але вона повинна бути розумним продуктом, щоб не шкодити. Такі акції потрібно проводити не раз на рік, а десь три, чотири.

Микола Борца: Це чудовий громадський захід, який відбувається на веселі, коли всі розвиваються. Все земляцтво роки приїжджаємо до нашої чернігівської хати проводити толоку для наведення навколишнього порядку. Сьогодні ми відпочили сміття майже на два самоткиди. Ми зробили робочий суботник святом.

Окрім чернігівців, цього року активну участь у прибиранні своєї хати взяли представники інших земляцтв.

Леонід КОВАЛЕНКО

Фото автора

У ТРАВНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

БЕЛАН Микола Олександрович – 80-ліття. Народився 1 травня 1928 року в селі Шняківка Ніжинського району. Працював в органах МВС та КДБ України. Нині хоч і на пенсії, але працює помічником директора Інституту проблем математичних машин та систем НАН України.

ХАРУТА Микола Андрійович – 75-ліття. Народився 1 травня 1933 року в селі Пархимів Козелецького району. Пенсіонер. Працював начальником відділу капітального будівництва геологічного об'єднання „Північукргеологія”.

Учасник Великої Вітчизняної війни.

ЛУКАШ Володимир Андрійович – 70-річчя. Народився 6 травня 1938 року в селі Архипівка (хутір Ферубки) Семенівського району. З 1962 року працює в Інституті надтвердих матеріалів НАН України.

Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник. Має більше 100 наукових праць, у тому числі 17 авторських свідоцтв. За його безпосередньої участю розроблено багато інструментів для ліквідації наслідків аварій на ЧАЕС.

Як депутат Київради у 1991 році підіймав перший жовто-блакитний прапор України біля приміщення Київради.

Має подяку голови Київської міськради, нагороджений цінним подарунком Верховної Ради України.

ФАБРИКОВА (СКУЛІНУ) Тамара Іванівна – 70-річчя. Народилася 10 травня 1938 року в селі Олександрівка Корюківського району. Головний спеціаліст Центрального правління науково-технічного товариства комунального господарства.

СИМОНОВА Катерина Степанівна – 70-річчя. Народилася 11 травня 1938 року в місті Бахмач. Доцент кафедри української мови Національного університету „Києво-Могилянська академія”.

Кандидат філологічних наук.

МАЦВЕЙКО Володимир Никифорович – 70-річчя. Народився 28 травня 1938 року в селі Бахланова Мураївка Куликівського району. Пенсіонер. Працював головним конструктором, провідним науковим співробітником в Київському НДІ будівельних конструкцій.

Брав участь у проєктуванні та будівництві готелів „Либідь”, „Інтурист”, ринків з навісними покриттями.

Опублікував понад 50 наукових праць, одержав 29 авторських свідоцтв на винаходи.

Кандидат технічних наук. Ветеран праці. Нагороджений 5 медалями виставок передового досвіду СРСР та України.

БРЮХОВЕЦЬКИЙ Петро Логвинович – 70-річчя. Народився 30 травня 1938 року в селі Вересоч Куликівського району. Пенсіонер. Очолював народні творчі хорів колективи сіл Вересоч, Дрімайлівка. Пропрацював більш ніж 40 років директором музичної школи.

Обирався депутатом Куликівської районної ради.

РОГОВИЙ Микола Ілліч – 65-річчя. Народився 25 травня 1943 року в селі Тертишники (Шлях Ілліч) Носівського району. Електромонтер станції Даринця.

ЗАСУЛЬСЬКИЙ Валерій Васильович – 65-річчя. Народився 28 травня 1943 року в місті Новгород-Сіверський. Голова НВК „Сенсер”.

Кандидат технічних наук.

КОВАЛЬ Микола Васильович – 60-річчя. Народився 1 травня 1948 року в селі Комарівка Ріпкинського району. Професор кафедри управління та адміністративної діяльності Національного університету державної податкової служби України.

Кандидат юридичних наук.

Двічі обирався депутатом Київської районної ради м. Донецьк.

КУЛІНІЧ Юрій Якович – 60-річчя. Народився 9 травня 1948 року в Києві (мати родом з с. Кобижча Бобринського району, де пройшло його дитинство). Працював у музеях, заповідниках України, у Міністерстві культури і мистецтва України. Колишній директор Національного заповідника „Качанівка” на Ічминщині, Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України. Нині – директор Центрального державного архіву зарубіжної україніки.

Заслужений працівник культури України. Голова Спільки архівістів України. Нагороджений відзнакою «За досягнення у розвитку культури і мистецтва» Міністерства культури і мистецтва України.

БОГІДА Михайло Іванович – 60-річчя. Народився 16 травня 1948 року в місті Остер Козелецького району. Головний інженер ДВАТ „Укрніфта”.

ШМОРГУН Віктор Григорович – 60-річчя. Народився 16 травня 1948 року в селі Ралочка Семенівського району. Головний інженер будівельної фірми „Арконбуд”.

СТРАПЛАТ Анатолій Іванович – 60-річчя. Народився 19 травня 1948 року в селі Макіївка Носівського району. Провідний спеціаліст-етнограф кафедри фольклористики Інституту філології Національного університету ім. Т. Шевченка.

Заслужений працівник культури України. Композитор.

БУЙМІСТЕР Валерій Григорович – 60-річчя. Народився 21 травня 1948 року в місті Виборг Ленінградської області. Дитячі та юнацькі роки провів у місті Ічня. Все життя співака пов'язане з мистецтвом. З 1995 року концертну діяльність поєднує з викладацькою роботою на посаді доцента кафедри сольного співу Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського.

Народний артист України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка. Лауреат десятого Міжнародного конкурсу вокалістів у Парижі (1976, гран-прі). У 1996 р. Кембриджський міжнародний біографічний центр (Велика Британія) визнав його „Міжнародною людиною року”. Член Національної музичної спілки України.

Нагороджений Почесною Грамотою Президента України.

Один з організаторів товариства „Чернігівське земляцтво” у м. Києві.

ГЛІНСЬКА Надія Дмитрівна – 55-річчя. Народилася 8 травня 1953 року в селі Ходми Корюківського району. Електрообмотувальниця управління багтових кранів.

ТАПЕНКО Надія Іванівна – 55-річчя. Народилася 21 травня 1953 року в місті Бахмач. Багато років пропрацювала в молочній промисловості. Нині – технолог ТОВ „Макрос”. Обирався головою місцевого профспілкового комітету молокозаводу.

Дорогі земляки!

Рада товариства „Чернігівське земляцтво” сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

ЗЕМЛЯКИ, ЄДНАЙМО УКРАЇНУ!

Під таким девізом днями пройшла урочиста передача координаторства земляцького руху України.

Керівні повноваження та символи – гетьманську булаву і благословенний хрест президенту Міжнародної громадської організації „Луганське земляцтво” народному депутату України Олександрові Єфремову передав голова Ради товариства „Чернігівське земляцтво” Віктор Ткаченко.

Свідками цього святкового дійства у Будинку профспілок України стали сотні людей, які зібралися, щоб відзначити 70-річний ювілей Луганської області. Але настрій в учасників зібрання був робочий. Говорили, перш за все, про результати діяльності громадських організацій за час координаторства Чернігівського земляцтва.

На цю ювілейну, але і робочу зустріч прибули представники з усіх регіонів України. Нашу делегацію представили перший заступник голови Чернігівської обласдержадміністрації Георгій Черинш, заступник голови Чернігівської обласної ради Василь Ковальов, голова Чернігівського земляцтва Віктор Ткаченко, заступник голови Ради Володимир Пушкарков, виконавчий директор земляцтва Петро Медвідь, керівник Корюківського відділення Василь Устименко.

Попереду у земляцьких об'єднаннях немало великих справ. Приймаючи символи координаторства, керівник Луганського земляцтва народний депутат України Олександр Єфремов запевнив учасників урочистого зібрання, що луганчани активно підтримають курс чернігівців на консолідацію і об'єднання українського суспільства, зроблять усе можливе, щоб міцніла і розквітала наша держава.

Фото Володимира Діденка

ПЛАНИ НАМІЧЕНО, ЗАВДАННЯ УТОЧНЕНО

Не так давно зібралися ріпкинські земляки на своє чергове засідання. На зустріч із краниями голова регіонального відділення Володимир Коваленко запросив голову райради Юрія Лемешка та завідоучу відділом райдержадміністрації Олену Солухенко, а також голову селищної ради Сергія Гаруса. Столичне чернігівське земляцтво представляв Володимир Пушкарков.

Про соціально-економічний стан розвитку району та про плани на нинішній рік доповіди голову райради Юрія Лемешко. Прохід підготовки до чергових земляцьких зборів говорила Алла Гуртова. Володимир Коваленко доповів присутнім про плани осередку на 2008 рік та про зроблене у перші місяці нового року.

На зборах також було намічено плани заходів щодо увічнення трьохсотліття з дня заснування селища Радудь.

Складено графік зустрічей Чернігівського земляцтва з керівниками району та проведення акції „Ніхто не забутий”. А ще говорилось прохід підготовки перевидання альманаху „Краю рідний мій”, для якого було створено і затверджено редаклегію.

Загалом на зустрічі зі своїми пропозиціями і побажаннями виступили майже всі члени ріпкинського осередку, час від часу нагадуючи один одному про основний девіз земляків: „Ні дня без добротворства на користь рідного краю”.

Наш кор.

САДУ РОСТИ

Нині, коли по всій Україні люди заклопотані висадженням дерев, не відстали від цієї благородної акції і корюківчани. Як відомо, це райононе відділення має у своєму складі 330 активних земляків. Саме стільки дерев невелика делегація у складі Василя Устименка, Володимира Горового, Павла Милейка, Сергія Мисника, Ольги Сирової та інших посадила цієї весни у саду Чернігівського земляцтва в селі Наумівка.

Хай живить соками дерева рідна земля!

Наш кор.

За тридцять три календарних роки служби у Збройних Силах на моєму шляху зустрічалося багато людей із дивовижними долями. Серед них і Олександр Володимирович Кудряшов, мій вірний побратим, активний член ветеранської організації тодішнього Київського Суворовського військового училища.

ЛЮДИНА НЕЗВИЧАЙНОЇ ДОЛІ

Не одну добру справу довелося нам зробити. Були і цікаві пам'ятні події, зустрічі із випускниками Суворовських училищ різних літ. Остання така зустріч відбулася 1997 року в Москві. У складі нашої делегації був і Олександр Кудряшов, випускник училища 1953 року. Жили ми в одному готельному номері. Однієї ночі я почув, як мій колега ридиє над сном. Я був приголомшений, але будити його не наважився. І лише вранці запитав:

- Що тобі приснилося таке страшне, чому ти так гірко плакає?

Олександр Володимирович махнув рукою і переповів деякі епізоди свого життя...

Його батько на початку 30-х років був робітником залізничних майстерень Києва і, як багато інших перевеселив, був активним у громадському житті. Закінчив залізничний технікум, посів посаду майстра цеху. Маючи відкрити товариську натуру, користувався неамінім успіхом у колективі. Залишились страшні роки голодомору, який висохив українське село до третього коліна. Не минуло лихо і робітничий клас, хоча у місті жити було набагато легше. Десь починаючи із 1931 року, робітничі залізничних майстерень зайнялися нехитрим виготовленням сільськогосподарського реманенту, який возили на села і обмінювали там за хліб. Таким чином тривав обмін плодами рук трудящих аж до 1933, особливо страшного року.

Того разу закін під керівництвом Володимира Кудряшова повертався до Києва із Черкаської області. На возах вели нехитрий скарб. Коли на землю опустилася ніч, вирішили заночувати в полі. Неподажд розташувався циганський табір. Коли продагачів посули, вихором налетіли на них невідомі вершники. Буквально за кілька хвилин київські робітники були постріляні. Заврали зерно, нападники сховалися в морощі. Вранці настрашені цигани все-таки наважилися у погромлений обоз і почали ховати загиблених. Були біл прикляпаний і командир загону, який на якусь мить не поворухнувся. Тоді циганський барон наказав забрати його - а то був В.Кудряшов - до табору і лікувати народними способами. Лікування затяглося. Були довгі вечори біля багаття, душевні пісні і розповіді про похлідне циганське життя, і непомітно Володимир закохався в доньку барона Розу. Однієї ночі сталося в житті табору неймовірне - молодий киянин

злітнув разом із чарівною циганкою, донькою самого барона.

Два роки поспіль увесь табір шукав утікачів. І лише восени 1934 року напали на сліди порушника віковичних законів циганського життя у Києві, коли Роза вже виколупувала сина Сашка. Жила подружжя пара на Шулявці в комуністичному домі. Одного дня весь табір зібрався під будинком. Здійнявся дружний галас, заклякки:

- Роза, Роза, виїди!
Лише через деякий час у вікні з'явився смугляк, з немовлям на руках і прокричав:

- Я не можу вийти.
Тоді барон упав на коліна і почав умолювати доньку повернутися у табір. Та, незважаючи на його благання, донька категорично відраділа:

- Я не повернусь. Ми з Володею любимо одне одного, і це для мене святе.

Весь жахунений циганський табір знову рупив у свої мандри, а відважна відступниця від циганських законів залишилася в Києві.

Минав час, відростав Сашко. Роза працювала у Будинку культури заводу «Більшовик».

Коли грінула війна і стало зрозуміло, що фашисти захоплять Київ, було вирішено створити підпільний міський партій на чолі з В.С.Кудряшовим. Доки глава сімейства займався організацією майбутнього підпілля, Роза із шестилітнім Сашком вбиралася в евакуацію. Їх ешелон дістався аж під Полтаву, коли налетіли німецькі бомбардувальники і розбомбили його. Більшість людей загинуло, багато поранених розбіглися увеселі по життєвому полю, а на них з неба сипалися і сипалися ворожі бомби. Не минула неділя і Розу - вона була тяжко поранена і безвольною дедала у полі. Малій Сашко намагався повернути їй свідомість, але коли нічого не вийшло, попова у пшеницю і там знесиленій заснув. Невдовзі з Полтави прибув санітарний підрід, який і підібрав в один вагон поранену маму, в інший - хлопчика. Так вони і помчали аж до Саратова, не знаючи, що знаходяться буквально поруч. Такий жорстокий закон війни-роздлучення. У тиловому місті Роза почала мандри по гостіпаллях, а Сашко опинився у дитячому будинку. Мама думала, що у тому життєвому подтасковому полі

загинув синок, а син вважав загубленою маму.

А тим часом київське підпілля під керівництвом В.С.Кудряшова продовжувало боротьбу з окупантами. Про їх діяльність багато написано, як відомо, відважке підпілля було викрите. Гестапо заарештувало більшість підпільників на чолі із Володимиром Сидоровичем Кудряшовим. Після неймовірних катувань всі патріоти були розстріляні. Але незадого до фатального кінця Кудряшов, мабуть, постійно згадуючи свою родину, написав своєрідний заповіт синові. Зробив це, написавши власною кров'ю листа приблизно такого змісту: «Сашко, будь мужнім, хоробрим, люби Вітчизну». Ту сорочку він передав прибрацьким за проханням врятувати її синові. Лише згодом за мужність і героїзм у боротьбі з фашистами Кудряшову В.С. було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

А тим часом тривали пошуки одне одного у сім'ях, розпратрощених війною. Сашко виховувався у дитбудишках Саратова і Ташкента. А коли в кінці 1943 року було створено 16 Суворовських училищ, його відправили у Старополе. Циганська душа не раз кивкала хлопця на волюницю, тим більше, що по війні було надто багато бездомної шпани, він кілька разів утік, але його незмінно повертали до казарми. Там його і знайшов дід, циганський барон. Сашко якраз був диявольним, коли його покликали на КПП. Могучий бородач кинувся до нього, почав благати похитати з ним, а старший роти запропонував навіть великі гроші, щоб відпустив ішо ним вчука. Але цього разу Сашко проявив твердість характеру і відмовився залишити училище.

Через деякий час була душевна зустріч із матір'ю, яка була горда з того, що її син став суворовцем.

Коли харківське Суворовське училище переїхало в 1947 році до Києва, разом із ним перебрався і Олександр. Закінчив його в 1953 році і відтоді все життя присвятив армії. Було навчання в Київському загальноосвітньому училищі на роз'їдувальному факультеті, були мандри по гарізаонах. У запас Олександр Володимирович пішов у званий полковника. Саме тоді ми і здружилися по-справжньому. Він виявився добрим сином свого усаделеного батька, мабуть, у першу чергу дикуючи його наполегливості у столиці було названо іменем Кудряшова одну з вулиць, школу №195 на Березняках і профтехучилище №17.

На превеликий жаль, Олександр Кудряшов наприкінці минулого року пішов із життя, залишивши по собі світлу пам'ять. Він був дитиною Белого Вітчизняної війни, він був серед тих, про яких слід неодмінно згадати у переможному транш.

Микола КУПЧЕНКО, воєвоковик у відставці

Із височини солідних літ усе яскравіше оживають сторінки життя. Часом я гортаю їх і дивуюся, як можна було пройти крізь горнило неймовірних випробувань, які випали на долю мого народу, а відтак і на мою особисту.

ЗАЛИШАЮСЯ В СТРОЮ

У розлогих степах Чернігівщини загубилося моє рідне село Шняківка. Колись воно було багатолюдне, наповнене надіями на краще життя, яке так донині і не навідується до селянських хат. Там я народився у сім'ї сільського вчителя. Доля з перших же літ не дуже тішила мене radoшами. Варто лише згадати пеймовірно важкі голодні 1932-1933 роки, коли я буквально дивом уцілів від смерті. А як боляче ударив по серцю арешт мого батька в 1938-му році, яким кривавим шрамом у пам'яті залишилися роки німецької окупації і переслідування нашої сім'ї поладами. Уже в 14 років я сповна спінаві і добре засвоїв, що таке робота на землі, а в 15 років після звільнення Чернігівщини від окупантів я вже був колгоспним бригадиром. Донині в моїй пам'яті збереглися нечірні наряди на роботи у колгоспній конторі, виснажені роботою і горем колгоспники і колгоспниці, жорсткі вимоги колгоспного керівництва і представників НКВС...

У 1944 році я вступив до Ніжинського технікуму механізації сільського господарства. У ті часи було не тільки до навчання - доводилося працювати трактористами, освоювати інші професії, їздили заготовляти дрова, топили печі у шпиталях, які розміщувалися у місцевому педінституті та нашому технікумі. Але вчитися хотілося і далі, мене тягло до техніки, і таким чином я уже після перемоги вступив до Київського автороджнього інституту.

Не було медом навчання і у престижному вузі, нас послали звільняти вулиці міста від руїни, а то возили не осунується боліт чи будівництво зруйнованих мостів. Паралельно ж були заняття спортом, художньою самодіяльністю, участь у різноманітних олімпіадах. Не пас задніх і я: грав у духовому оркестрі, мав спортивні розряди з легкої атлетики, волейболу, шахів, грав у драматичному гуртку. Та особливо любив я пісню. Вона супроводжує мене і донині, коли опиняюся у тісному земляцькому колі чи серед сивочолих однополчан.

Із свіжим дипломом я був направлений на роботу до Державтоінспекції України. Доводилося займатися транспортними питаннями, служити, як

і всі інші колеги. Але душа всеодно рвалася до землі. І коли вийшла постановою вищої влади про продовольчу програму та зміщення сільгоспідприємств спеціалістами з міського населення, я не втерпів і написав листа в газету «Правда» а проханням відрадити мене до будь-якої МТС України. Та доля зіграла зі мною черговий жарт - комсомол нагородив Почесною грамотою, а затим мене перевели в КДБ України керувати транспортним підрозділом, який знаходився у плачевному стані. Так я і зупинився на тому місці майже на 30 років. Транспортний підрозділ із занедбаного гаража поступово став потужним підприємством.

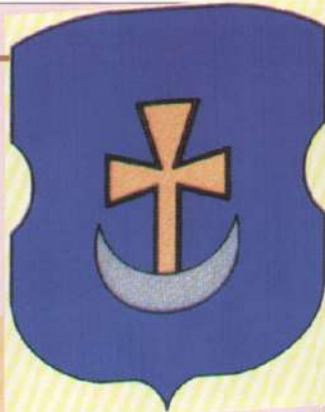
Ще одним випробуванням була для мене Чернобильська трагедія. Буквально в один з перших днів я був відраджений у зону для налагодження робіт по лінії КДБ. Ті дні не минули намарне, почалися хвороби, що призвели до інвалідності, тому в 1987 році мене демобілізували. Та знайшлися добрі люди, які запросили мене на роботу в Інститут проблем математичних машин НАНУ. Там я працюю і донині помічником директора.

Безперечно, як кажуть у народі, старість - не радість. Але від цього нікуди не дінешся, і тому я прагну не вивитися із життєвого ритму. Що службові клопоти, а що громадська робота у рідному земляцтві, де виконую обов'язки секретаря Ніжинського районного осередку, а ще люблю посидіти за шаховою дошкою, сходити на нову виставу до театру і хоч зрідка поспівати добрих старих пісень у колі друзів. Тоді не такним тягарем здаються літа, тоді зберігається молода енергетика, яка живить мою пам'ять добрими спогадами.

Микола БСЛАН, підполковник запасу

ДЕМОКРАТІЯ — ПРОЦЕС КЕРОВАНИЙ

При всій масштабності і важливості питань, що вирішуються у різних секторах та галузях виробничої, гуманітарної і соціальної сфер, районна державна адміністрація реалізує заходи, спрямовані на поліпшення управлінської діяльності, зміцнення виконавської дисципліни.

Вживаються заходи, спрямовані на забезпечення розвитку виробництва, соціальної сфери, виконання плану економічного і соціального розвитку та бюджету району, а як наслідок, зросли обсяги роздрібного товарообороту, товарів широкого вжитку, реалізація платних послуг, перевезення пасажирів, динамічно розвивається підприємництво.

Зросли доходи населення. Номінальна середньомісячна заробітна плата одного працівника склала 987,57 грн.

Агропромисловий комплекс є однією з найбільших виробничих систем економіки району, в якому фактично функціонує 13 сільськогосподарських підприємств, 13 фермерських господарств і понад 20 тис. господарств населення. За минулий рік всіма категоріями господарств вироблено продукції на суму 191828 тис.грн., в т.ч. рослинництва — на суму 132325 тис. грн., тваринництва — 59503 тис.грн., в тому числі сільськогосподарськими підприємствами району вироблено валової продукції на суму 76847 тис.грн.

Урожайність зернових становить 33 ц. з га., а урожайність солов'ячих коренів 433 центнери з 1 га. — є найвищою за всі роки вирощування цукрових буряків.

Досить ефективно працюють в галузі рослинництва ЗАТ «Нива», ПП «Агропрогрес», ФГ «Вікторія», ТОВ «Кіровоцьке», ДП «Аграрій», ТОВ «Земля і Воля», фермерські господарства «Мельник», «Руденко», інші сільгосптоваровиробники.

В 2006 році ЗАТ АФ «Нива» стало переможцем у Всеукраїнському конкурсі «Україна зернова», зайнявши 2 місце по виробуванню зернових культур, за що було нагороджено почесною грамотою Мінагрополітики та отримало пільгові подарюнок.

Три сільськогосподарські підприємства та Носівська селекційно-дослідна станція мають паспорт - патент на вирощування насіннєвого матеріалу, вони спроможні забезпечити високоякісним насінням усі потреби району у насіннєвому матеріалі.

Під урожай 2008 року посіяно 10510 озимих зернових культур, та 2982 га. озимого ріпаку.

Валове виробництво молока за минулий рік в сільськогосподарських підприємствах становить 5342 т, що було досягнуто за рахунок збільшення продуктивності корів та збалансованої кормової бази.

Вирощено м'яса худоби та птиці за 2007 рік — 1489 т, що становить 103,7 % до минулого року.

За останні роки для сільськогосподарських підприємств району оренди землі та майна стала одним із перспективних шляхів розширення їх господарської діяльності, укладено 9743 договори оренди землі, з них по державних актах 8808. Площа орендованих земель становить 40,4 тис.га, загальна вартість орендованих земель згідно грошової оцінки становить 267812 тис.грн. Відповідно до договорів оренди виплачено 5,3 млн.грн. орендної плати, що становить 2,2%.

Минулий рік продовжив реалізацію серйозних інвестиційних намірів суб'єктів господарювання за рахунок власних оборотних коштів, спрямованих, перш за все, на розширення виробничих потужностей; будівництво доїльних залів в ФГ «Вікторія», ЗАТ «Нива» та ДП «Аграрій» - загальною сумою обсягів будівельно-монтажних робіт більше 2 млн. грн.

Обсяги підприємств, виконаних власними силами за січень - грудень 2007 року фактично склали 4527 тис. грн.

При всій масштабності і важливості питань, що вирішуються у секторі економіки, серед пріоритетів в

роботі Носівської районної державної адміністрації завжди залишається гуманітарна сфера.

І в минулому році нам вдалося зберегти мережу культури — освітніх закладів, проте, враховуючи недостатній рівень фінансування, гостро постає питання оптимізації цієї мережі.

В районі відсутній заборгованість по заробітній платі.

Проблемним для району є охоплення дітей, особливо в сільській місцевості, дошкільним вихованням, тому плануємо до 9ти діючих дошкільних закладів цього року додати ще два дитячі садки.

Дбаємо про здоров'я юного покоління. У всіх школах діють дзядьки та буфети, 78 відсотків учнів отримують гаряче харчування.

В перспективі літнього оздоровочного періоду оздоровлення кожної третьої дитини шкільного віку.

Надежним чином проводиться реалізація обласної програми «Діти Чернігівщини з комп'ютером» в III тисячолітті»: 23 навчальні заклади району мають 196 комп'ютерів, працює 16 комп'ютерних класів, 79 комп'ютерних програм.

Виконуючи програму роботи з обдарованими дітьми, протягом останніх років в 1,5 рази збільшили число класів з поглибленим та профільним вивченням предметів, в тому числі в сільських школах — Мринській, Червонопартизанських №1 та №3, ряд інших.

Досить успішно в районі працює районна гімназія. З-поміж інших освітніх закладів її вирізняє якісно новий рівень науково-методичної роботи. Так вчителька Ігнатова І.А. стала співавтором навчального курсу громадянської освіти, що проходить апробацію в ряді шкіл України. Дві групові праці історико-краснамистецького характеру підготувено вчителем Буняком А.І. Вчителька гімназії Пуха З.Л., а також за нею ще декілька колег, стали переможцями Міжнародного конкурсу вчителів англійської мови, а Коваленко В.П. — лауреатом обласного конкурсу професійної майстерності «Вчитель року».

Оригінальні методи викладання хімії, розроблені вчителькою Семешко Л.О., присвятили свою публікацію всеукраїнській фаховій журналі.

Закономірно, що при такому рівні викладачів є і результативність в роботі з учнями. Так, половина цьогорічних переможців районних предметних олімпіад — гімназисти.

Ще один напрям роботи гімназії — естетичне виховання. Більше 10 років тут діє дитячий народний хорний колектив під керівництвом заслуженого учителя України Бурнос В.І. — лауреат Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів. Внесено заяв про себе танцювальний ансамбль «Кришталевий черевичок» (керівник Єсевич Н.О.).

Поряд із досягнутим залишається чимало проблемних питань, над якими слід предметно працювати. Потребує капітального ремонту аварійний шляхопровід через залізничну колію.

Недостаток фінансування робіт по завершенню будівництва Носівської загальноосвітньої школи №5.

Необхідні кошти на проекту документальної узаконення районного полігону для твердих відходів.

Не витримує критики став доріг з твердим покриттям.

І, звичайно, одним із пріоритетів є залучення інвестицій в сільськогосподарське виробництво району, виключно в його польській зоні. Але ці питання, особливо перші два, без організаційної та фінансової допомоги уряду, народних депутатів та керівництва Чернігівської облдержадміністрації ми навряд чи вирішимо.

Підсумовуючи, може стверджувати, що, незважаючи на всі відомі складові в суспільно — економічному житті, минулий рік був роком стабілізації в Носівському районі, підйому життєвого рівня людей, покращення умов проживання, довіри до влади. І ці орієнтири задовільно досягнуті для неї головними на майбутнє.

Віталій ОСТРЯНКО,
в.о. голови Носівської держадміністрації

Носівська дослідна станція заснована в далекому 1911 році С.П.Кульджинським і відомо далеко за межами України роботами академіка К.К.Гедройца, професорів Ф.Н.Германова, С.П.Кульджинського, Ф.П.Саваренського. Тут плідно працювали селекціонери, кандидати сільськогосподарських наук В.С.Губернатор, А.П.Брзежицький, І.В.Колядко. Дослідна станція мала велике наукове, виробниче і комунальне господарство.

ЗАПОРУКА УСПІХУ НАТАЛІ БУНЯК

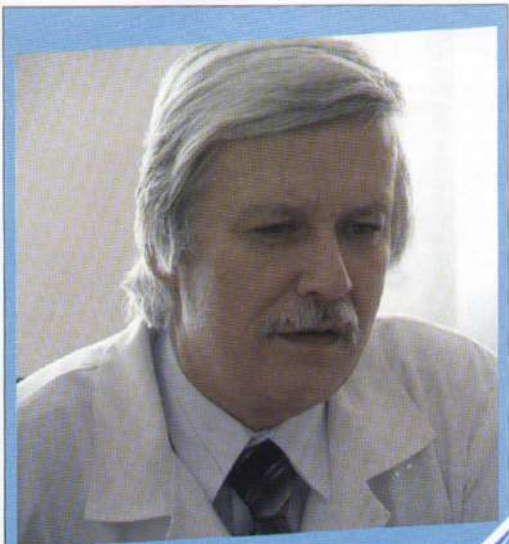
Та, на жаль, в кінці 90-х років якась «добра рука» доручила керувати цією станцією, м'яко кажучи, людині неадекватній. З якою метою — пояснити важко. Але це теж історія...

Напрацьоване колективом десятиліттями легко перекреслити сумнівами обладнання, обманом, хамським ставленням до працівників станції. Як наслідок — масові звільнення робітників, в першу чергу механізаторів. Господарство практично розвалювалося, зазнавало зарплата не видавалась. Як не розвалене господарство згодилась очолити мужня (інакше не скажеш) Наталія Миколаївна Буняк, арозуміти важко. Її чекала критична нехватка механізаторів, спеціалістів, розбазарена техніка і майже мільйонні борги. Що довелось пережити, скільки сил і знання докласти цій мудрій красній жінці, можна тільки уявити.

Та ось позаду два тяжкі роки результативної праці. В першу чергу погашені борги, у людей стабільна зарплата, закуплена нова техніка, покращилась культура обробітку землі, збільшилось виробництво високоякісного насіння. Нині на дослідній станції плідно працюють селекціонери: доктор сільськогосподарських наук В.В.Скорик, кандидати наук З.Ф.Матрос, А.І.Боженко, М.О.Сардак. В Чернігівській області насінням селекції цієї станції засіяється 90% площі вівса. 50% площі озимого жита, користуються попитом насіння інших культур.

Директора Носівської станції в об'язковому кабінеті не застати, зате можна зустріти у полі, на току, невідкладні справи ведуть її до райцентру, бо застопорилась робота з газифікації опалення контори. Ось уже 2 роки не можна зрушити цього «воза» з місця. Але радує те, що згуртований колектив однодумців повірив у свої сили, своє вміння успішного вирішення всіх важливих справ. Ось і на сьогодні повністю посіяні ранні зернові, озимі посіви радують око своєю буйністю, подають велику надію на хороший урожай. А всі ті змири на країце сталися у першу чергу дякуючи енергії і любові до землі Наталії Буняк.

Іван МЕДВІДЬ
Дослідна станція

Понад двадцять років стоїть на сторожі здоров'я трудяників району — золотий лікар центральної районної лікарні Микола Колесніков. За золоті руки і чутне серце його люблять і шанують земляки.

3 РОДИНИ ВЕСЛЯРІВ

З перших днів роботи Носівської районної ради 5-го скликання і запропонувала депутатському корпусу чіткий план дій по виконанню програми соціально-економічного розвитку району.

ВРАХОВУЮЧИ, що наш район дотаційний, своє плече підставив народний депутат України Іван Іванович Куровський, який зі мною підвідав кожен населений пункт. Не за літаними консультантами, а особисто побачив він ті проблеми, які постали перед громадянами. Де-що Іван Іванович вирішив особисто, більш важливі і дороговізначні завдання вирішував на засіданні бюджетного комітету Верховної Ради. І от в район надійшли кошти, які в три рази перевищували попередні. Дехто говорив: навіщо надавати допомогу маленьким громадам, хай собі тихенько помирають. Та Іван Іванович думав по-іншому. Йому болять долі кожної людини, яка потрапила у складні життєві обставини. Допоможемо помірному селу – весілля надію, що держава підкується про всіх. Фактично в районі Іван Іванович є уособленням держави. Він не любить рекламу і при кожній зустрічі підкреслює: будь-яка справа, вчинок не для того, щоб ними хизуватися. Добро робиться скромно і непомітно, як поворічки подарунки чи міколайчички.

Ми знали багатьох народних депутатів, які з'являлися в районі тільки під час виборчої кампанії, а потім забували про своїх виборців.

Іван Іванович, не зважаючи на ті перешкоди, які відбувалися в парламенті, регулярно відвідує громади району. Два рази особисто взяв участь у зборах громадян с. Степові Хутори. У кожній громаді Іван Іванович і я зустрілися з керівниками, представниками депутатського корпусу, радівського і громадського активу територіальних громад, взявши на зам'ятку всі проблеми, болючі теми. Допомога і сприяння народного депутата у їх вирішенні не забарилася. Найперше у 2006 і 2007 роках виколам району була виділена матеріальна допомога для підготовки до нового навчального року. Це не враховуючи проведений повний капітальний ремонт школи с. Степові Хутори, якому можуть позадрити і в столиці.

Минулого року багатьом малоконфліктним школам району серед початком навчального року було подаровані комп'ютери, аудіо-відеотехніка на 32 тис. 118 грн.

Крім цього, не залишені були поза увагою і медичні заклади району. На лікарні, ФАПі району прибули від Івана Івановича ліки, діагностична апаратура на загальну суму 128 тис. 027 грн.

Значною мірою І.І.Куровський взяв на себе турботу по реконструкції районної лікарні, де вже справили новосілля в районі відділень. Ця робота продовжується.

Іван Іванович поруч з своїми виборцями в завершених глянфікації Носівщини. Залишилися найслабші, переважно малозаселені, віддалені села, із занедбаним виробничим, де більшість непрацюючих людей похилого віку. Таким чином ми зуміли наближити «голубе» навідо до Адамівки, Киселівки, завершили південної газомережі до сіл Софіївка, Пустотине.

Можна наважити десятки, сотні адрес доброчинства, які не просто вмістити у звичайний перелік зробленого Куровським депутатом на Носівщині, в сусідніх районах Чернігівщини.

конанні програми соціально-економічного розвитку не лише 2006-2007 років, а й у багатьох намічених заходах на перспективу.

Іван Куровський на численні прохання сільчан продовжує сприяти в оренді невикористовуваних земель або земель з неефективним інвестором. Уже зараз ІП «Агропрогрес» орендує землі на території 19 сіл трьох сусідніх районів.

За два минулі роки лише в соціальну сферу Носівського району вкладено понад 2 млн. грн. Крім вище перерахованих заходів, це і придбання для культурних заходів побутових приладів та меблів, сценічних костюмів для учасників художньої самодіяльності, дитячого хору «Васильки» Носівської районної гімназії, придбання спортивнею для ДЮСШ, допомога вудичним кооперативам у спорудженні водогонів та інше.

Багато робиться народним депутатом у вирішенні суто людських потреб, таких як придбання ведослідів фельдшерів ФАПів, допомога в ремонті жителів освітнім, сприяння в оздоровленні дітей-сиріт, забезпечення проведення молодіжних і спортивних заходів, свят у територіальних громадах, підтримка талановитої молоді, престарілих громадян, родини, які в тій чи іншій мірі потрапили в бяду тощо.

Підкується Іван Іванович і про відродження духовності людей. На його кошти збудовано величний храм в с. Горбачі, закладено і освячено камінь під майбутню церкву в с. Колодичівка.

Взагалі те, що зроблено і робиться в селах, землі яких взяв в оренду ІП «Агропрогрес», асепіоником якого є І.І. Куровський, важко переоцінювати. І все ж найголовніше – за період діяльності приватного підприємства з 2001 по 2008 рік було проведено значну роботу по відродженню соціальної сфери сіл.

Все вище сказане багатогранно розкриває особистість І.І. Куровського як народного депутата і ефективного інвестора – людину непересічну, незвичайну в нашому сьогоденні. Він не просто вважає, що люди єдиний скарб, яким треба дорожити, а особистим прикладом робить усе, щоб і інші цінували творців матеріальних благ і духовних цінностей – простих трудивників ферм і полів, сільських вчителів і медиків, культпрацівників, ветеранів і тих, хто тільки починає життя в родинах, яку дорогу обрати.

Я навіміне не зупиняюся на якійсь показниках та процесах, якими живе Носівщина, адже всі вони практично відбиті в діяльності однієї визначної людини. Тож і завершити статтю хочеться таким епіграфом. «Прорадає, як можна утвердитись на землі!» - звертається до І.І.Куровського 18-річна випускниця школи.

І Куровський відповідає: «Не віддавайтесь напрузі хвиля у навіях, що поталанили відстає берега, не довіряйте лише вітрам і попутному вітрові... Беріться за весла. З усіх людей, які зі мною поруч, шаную і поважаю за характером веслярів. А спосіб утвердитись на землі єдиний – праця. І душевний порив – посягання, посягання іти з добром до людей».

Ольга САМОКИША,
голова Носівської райради

Мила серцю поліська сторона. За кожної пори року. Весною, коли починає танути сніг, струмлять перші потічки, з'являються перші куці калюжнички. Іх у нас називають лататтям. Зійшла вода з заливних луків, зазеленіли осокові болота. Різ-ноцвіттям забували галюжини. Які запахи! Голова іде обертом. Не порівняти найдорожчі, з витонченим запахом парфуми з труп-ком ледь прив'ялої трави. А ліс влітку на Поліссі це жива казка! Осінь приходить запахом стиглих яблук, груш, днів, помідорів, запахом меду з осінніх яскравих квітів.

ТЕПЛО ДУШІ

З любові та ласки Божої знайшла мати в капусті первістка і принесла своєму чоловіку Степану. Його теж назвали Степаном. З діда-прадіда працювала сім'я Якименків отримала сина, опору і націю сім'ї. Під маминим крилом, на печі вигрився і переживував Степан. А теплою весною уже з цікавістю дивився на білий світ. Минуло декілька років. І ось уже з торбиною, в якій вмщався весь учнівський скарб, помандрував до школи. Дитинство промайнуло як сновидіння. Занад'яталася тільки зима, коли після великих завірюх селянські хати замітало до самих димарів. І нема уже садків, що з землі були такі високі – тільки верховіття показує, де росте дерево. З самого раночку в батьків багато роботи. Потрібно розчистити доріжку до криниці, до хліва з худобою, до клуні. Відмуваючи господаря, вона несміливо подає голос: му...у...у. І шось ще там хрюкає в кутку. Влітку Степан весь час з іншими дітьми на «круглику». Так у нас називають круглий ставок, на якому раніше плавали тисячі качок з стахоферми, що була поруч. Там також – голонузі, аж сині, з тремтячими губами, що не можуть і слова вимовити – дітляхи. Цей водний гарт так і залишив слід на все життя у хлопця.

Куди піти вчитися після школи, ким бути, питань не було – тільки на флот. І ось «якір» кинуто в Київському професійно-технічному училищі. Після першої навігації його призвали до лав Радніської армії, в Київський військовий округ, в селище Десна. Знаменита вона загартуванням молодих воїнів. Після закінчення сержантської школи його, як одного з кмітливих і наполегливих, залишають для виховання молодого покоління. З відзнаками солдатської доблесті Степан причаляє до «борту» Київської технічної дільниці водних шляхів. В 1979 році закінчив річковий технікум за спеціальністю технік-судномеханік суднових енергетичних установок. Прошлов шлях від рядового спеціаліста до старшого механіка земснаряда «Дніпровський-301». На ньому традиційно працює екіпаж вихідців з Чернігівщини. Досконало знає техніку Молодь, яка приходить на судно, де працює Степан Степанович, з влччністю згадує його, коли вирушає в далекі мандри, на широ-

кі річкові і морські простори. В годину Чорнобильського лиха був на виконанні урядового завдання. На флоті зустрів свою половину – полісьянку Марію. І згодом чи то на Десні, чи на широкіх дніпровських просторах зловили собі доньку Тетяну. Вона закінчила сільськогосподарську академію, працює ветлікарем і серцем прив'язана до поліського краю.

Степан Степанович уже пенсіонер, але продовжує приносити користь державі. По закінченні уже котрої навігації він говорить: «Все, більше не піду!» В вільну годину, коли така трапляється, з тоненької лози робить чудові валізи. А ще поспішає на Носівщину до рідного Сулака, до свого обійстя, на якому ростуть вирощені його руками і теплом душі куці смородини, винограду, порічок, розкішних яблунь, груш, черешень. Любить, плекає їх і щедро ділиться з земляками.

Проходить довга зима. І тільки наповесні блісне сонце, просьветяться річка, Степан Степанович знову ходить в неспокої. Якась невидима сила тягне його до свого земснаряда, до своїх керівників. «Ну, оде в останню навігацію, більше не піду!» І що за сила така!

Можливо, поспішка онука Назара з фотографії, яка висить в каюці над дідовим ліжком, і манить його в мандри.

Віктор ЧЕРНЕНКО

НАШІ СТАНІСЛАВ РЕП'ЯХ

ВІН упевнено увіходив у так звану традиційну стежу творчості, якщо мати на увазі уваженість, розсудливість у звертанні його до людського загалу, і разом з тим він шукав сприйнятті для себе форми вираження. Тому сміливо і вправно користувався і октавами, і терцинами, і сонетами. За глибоке відчуття слова, професійну вправність у версифікації, мелодійність віршів його називали королем ритміки. Недаремно на його слова написано різноманітні композиції більше ста пісень. До добрих двох десятків своїх же текстів він і сам написав музику. Згадає Станіслав Папасович, як зразу по війні батько, економлячи на хлібів, купив дітям акордеон. Яка то радість була! Станіслав разом із братом навчився грати на ньому, з дитячих літ виявляючи хист до музики. І пізніше він пише: "З того тяжкого повесення, коли ще не розтала мля, у нашій хаті, як спасення, постійно музика жила. Вона зуміла врятувати у душах ніжності бутон... Спасиби, мій премудрий тату, за той старий акордеон!"

І з тих написаних пісень чимало стали популярними, і чи не на першому місці стоїть славнозвісна "Чураївна", музику до якої написав композитор Микола Збарацький, а донесла ті слова до людей народна артистка України Раїса Кириченко. Яскравим променем мистецтва Станіслава Реп'яха є його перекладацька діяльність, зокрема ознайомлення українського читача з творчістю російських, білоруських, чуваських, вірменських, болгарських, німецьких та інших поетів і прозаїків. При цьому і його поезії перекладені дев'ятьма мовами.

А Станіслав іще й добрий гуморист, каже, що на цьому світі без усмішки не прожити. І знайшов себе у цьому жанрі. Його усмішки, жарти дотечно звучать з естради. А ще ж у нього є гарна проза, публіцистика, мемуари, глибокі літературознавчі праці. Уже понад сорок різних жарових книг у його добробку.

Такі його - мистецькі грані письменника, поета. І треба сказати, що червоною ниткою у його творчості проходить тема Батьківщини, рідного краю, Сіверської землі, де змужнів і окрикнувся його талант. Він хоче, щоб "українські овиди терпкі світлилися надіями жиними", зображує людей зі "святою добротою

і щедрими серцями", стверджує, що "полюбив передусім людину", йому "хлопнула в зінні рідна сіль", його "зігріває тепло, що дало... рідне село". Поет закликає: "Як хочеш жити у рідному краї, мершій очисти і землю, й серця" і далі додає: "Найбільша радість - жити на землі, своїй землі, що тужить так за нами".

І він прагне пізнати цю суть, пізнати свій край і розповісти про те, що знав, людям. І в усій глибокій і широті своєї творчості Станіслав Реп'ях постає і співцем, і знавцем, добрознаєм рідного краю, і ці знання передає як у поетичній формі, так і документальній художньо-документальній, наукопопулярній прозі.

Ведемо мову про його книгу "На ярмарку і з ярмарку", яка вийшла у видавництві "Чернігівські обереги". Вона складається з творів попередніх поетичних збірок, а також нових віршів. Досить пряма і тривожна її назва "На ярмарку і з ярмарку". Чому таку назву обрано? Це не тільки своєрідний підсумок життя і діяльності письменника, громадсько-

го діяча, його творчості. Тут болісні переживання за день минулий, шпильний і грядущий, означення того, що зроблено і що втрачено.

Ми входимо у світ цієї книги.

Дивлюся на архівні, точніше, уже історичні фотографії українського літературного процесу не таких уже далеких, позначених боротьбою за справедливість і гідність людини шістдесятних років. На них Станіслав поруч із відомими прогресивними, з яскраво вираженими національно-патріотичними поглядами, культурними, політичними дівчачими, простими трудівниками, навіть з президентом України. Кожне фото може розповісти про той чи інший проміжок духовного, насиченого часом драматичного, просто ішкавого, повчального для сучасників і нащадків життя. І це не позування, а відбиток певної робочої обстановки, неповторної пам'ятної миті. Ось він разом із Олександром Гончаром, який приїхав у Чернігів із своєю внучкою.

Багато спілкувався Станіслав з Олександром Гончаром.

Різноманітна, багатогранна палітра творчості, громадської діяльності відомого поета, письменника, голови Чернігівської організації Національної спілки письменників України Станіслава Реп'яха. Він заявив про себе у 1965 році поетичною збіркою "Твоїм іменем".

рем. І часто розмови-роздуми торкалися існування в суспільстві всіякого бюрократичного, далекого від людських проблем чиновництва. Про це Станіслав Реп'ях сміливо і різко писав у своїх віршах - болючих, полемічних, явно незручних для тодішніх можновладців. І хочу сказати, що іще ненаписаний "Собор" Гончара, який з відкритим забралом виступав проти приниження людини у тодішній партноменклатурі, дух іще не написаного "Собору" жин і Реп'яховій душі, бунтував його, які Олександр Терентійовича. Про це свідчать вірші.

Є в медицині, психології таке поняття, яке представляє дуже співчутливий стан співпереживання людини від того, що трапляється з іншою людиною. Такий Станіслав, і в житті, і в поезії. Він вболіває за те, що робиться навкруги у реальних вимірах. Не пригаду, щоб він комусь у чомусь істотному відмовив, якщо до нього звертались.

Відома теза М.Хвильового "Про орієнтацію на психологічну Європу". А нині скільки розмов про Європейський союз, куди хочуть і не хочуть запрошувати Україну, ставлячи перед нею багато умов. А ми ж і самі маємо бути європейцями, будучи центри Європи. Про це Реп'ях сказав іще раніше у своєму "юному" вірші "Саркастичне", звертаючись до українського хлопця: "Не може ніяк бідлаха второнати, знуцаючись з ледачої

простоти, що Дніпро тече в центрі Європи і не кралям з Монмартру святість його брегмату". Своє у поета філософські осмислене і життєво приземлене ставлення до подій на Майдані у грудні - січні 2004-2005 років і взагалі до революцій. Схвалюючи добрі перемини, які мала принести Помаранчева революція, Станіслав Реп'ях стверджує, що Майдан снагу впливає, він, певно, Богот дан. А потім ставить запитання, що приносиди дальні і ближні революції. Він згадає, як раніше за завданнями парткомів ходили на святковій демонстрації. Всі були прилизані і причесані, але як лід холодно, глєвко всміхались в подібних рамках і не врили у те, за що агітували, а жили за законами власного задоволення. І, бачачи це, автор робить висновки: "Тут мрія б'ється у розпуці, сичить неяситиме зло, здається, і революції ніколи тут не було". Як не згадувати з цього приводу свідчення Володимира Винниченка, який писав у щоденнику 20 липня 1920 року: "Революція мертвіє, кам'яніє, бюрократизується. Дух життя, боротьби, шукання, ламання і винищення зник. Зник ентузіазм, буйність, розмах. Скрізь запанував безмовний урядовець, безкритичний, сухий, босякий, формалістичний бюрократ. Через це хабарництво досягло колосальних, феноменальних розмірів". Як не допустити такого нині.

А іще хвилюють читача поезії з інших розділів, вони будять, утверджують ідеал добра, праведності, віри у краще майбутнє.

Таким він, наш Станіслав Папасович, і підійшов до свого 70-ліття.

Яків КОВАЛЕЦЬ

Карбін

ВІЗИТ У ПАМ'ЯТЬ

Це було на початку 70-х років минулого століття. До Києва прилетів мій давній побратим із Югославії Мілан Ніколіч. Уже на той час він був добре знаним перекладачем української поезії на сербохорватську мову. Одного дня він виявив бажання побувати у якомусь українському місті. Тож я відразу запропонував йому навідатися до чарівного рідного Чернігова. Отримавши згоду поважного гостя, і зателефонував Станіславу Реп'яху, який уже керував обласною письменницькою організацією. А незабаром ми ступили на древню сіверську землю. Були розмови у тісному колі літераторів та журналістів, була зустріч у редакції газети "Гарт", якою тоді керував чудовий журналіст і організатор Костянтин Овсієнко. А ще була незабутня мандрівка на Десну, від якої Мілан був бук-

вально у захопленні, особливо тоді, коли Костя Овсієнко, уже невеличково хворий, розігнав моторною човна і зробив стійку на одній руці, як живе вітрило. А згодом, зібравшись тісним колом, ми і сфотографувалися на згадку.

На превеликий жаль, нема уже серед живих і Мілана Ніколіча, і Костянтина Овсієнко, і Петра Пуліція. Вони багато доброго залишили по собі, ставши живим пам'яттю для прийдешніх поколінь. Вони і зараз залишаються з нами.

На фото: стоять зліва направо - Олександр Олійник, Леонід Горlach, Станіслав Реп'ях, Василь Шербонос, Петро Пулінець, сидять Мілан Ніколіч, перекладачка та Костянтин Овсієнко.

Леонід ГОРЛАЧ

Гором краснавуля

У роки грізної 2-ї світової війни десятки тисяч військовиків визволяли від нацистів Чернігівщину. Багато з них виявилися в полях битв справжніми героїзм, гато з них виявилися із заклятим ворогом. Наша розумність у двобій із заклятим ворогом. Наша розумність у двобій із заклятим ворогом. Наша розумність у двобій із заклятим ворогом. Наша розумність у двобій із заклятим ворогом.

ПОДВИГИ НА ЗЕМЛІ РІПКІНЩИНИ

Москвичеві Сергію Годовикову у червні 1943 року виповнилося тільки 19 років, а вже у вересні він здійснив безсмертний подвиг. До війни встиг закінчити дев'ять класів, працював на заводі "Калібр". В армії перебував від серпня 1942 року. Тоді ж закінчив Московське кулеметне училище, а через кілька місяців потрапив до дівочої армії. Командир взводу одного з полків 356 стрілецької дивізії 61 армії молодший лейтенант відзначився у кінці вересня 1943 року під час форсування Дніпра поблизу с.Новосілки, а потім разом із залишками взводу та сусідніми підрозділами захопив частину плацдарму на правому березі річки. Занімав у нерівному бою. Посмертно Сергій Годовиков нагороджений Золотою Зіркою.

С. Годовиков

Ховали командира взводу зі всіма військовими почестями в с.Новосілки Ріпкинського району. У Москві на честь Героя названа одна з вулиць, а погруддя молодшого лейтенанта встановлене на території заводу "Калібр". Гідно шанують це ім'я і мешканці Ріпкинщини.

О. Голоднов

Слова шани і поваги ріпкинців заслуговує і Олексій Голоднов, уродженець Ставропольського району Самарської області Російської Федерації. Вісімнадцятирічного хлопця мобілізували до армії у березні 1943 року. Призваний його Іваншеський райвійськкомат Івановської області. Від вересня 1943 року - на фронті. Рядовий кулеметник 234 гвардійського полку відзначився 26 вересня 1943 року. Він одним з перших за групою бійців переправився через Дніпро в районі с.Миса, облаштував позиції на правому березі річки і вогнем свого кулемета знищив близько 25 гітлерівців. Бійці групи зуміли захопити у противника артилерійську гармату і кулемет. Своїми ривучими діями вони сприяли успішній переправі більшої підрозділу полку. Золота Зірка засяяла на його грудях у січні наступного, 1944 року.

А. Горбунов

Ванія Дніпра у жовтні 1943 року поблизу смт.Радуль. Полк з мінімальними втратами вишшов на правий берег могутньої річки, закріпився і зосередив вогнем відбивав ворожі атаки, доки не переправився головний силі дивізії. Ось за цю наступальну операцію із подоланням водної перешкоди у жовтні 1943 року був удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

По війні обіймав посаду військового комісара у Карелії. Від 1954 року у відставці. Його бойові, звитяжні подвиги були високо поціновані не тільки за дніпровським перепаву. Полковник Андрій Горбунов нагороджений двома орденами Леніна, двома орденами Червоного Прапора, орденами Суворова 3-го ступеня, Червоної Зірки.

Помер визволитель нашого краю 28 травня 1956 року. Похований у м.Петрозаводськ. У селищі Донський Рудник Задонського району йому встановлено погруддя.

Валентин САНДУЛ

Після 2-ї світової війни Олексій Голоднов закінчив Вище інженерно-технічне училище Військово-морського флоту, а у 1956 році - Військово-морське політехнічне училище. Служив до 1972 року на різних командних посадах, доки не вишшов у відставку. Жив і працює у Києві.

...Хочеться назвати ще одне ім'я - Андрія Горбунова. Він теж у тривожному 1943 році, як і його згадані побратими, визволяв села Ріпкинського району зі зброєю в руках від німецьких загарбників. Уродженець Задонського району Липецької області Російської Федерації до війни працював вантажником на цементному заводі Донецької області. В армії служив від 1927 року. Закінчив Закавказьке військово-технічне училище (1931). Військово-політичну академію (1941). На фронт направив у серпні 1941 року. Командував стрілецьким полком стрілецької дивізії 65 армії. Відзначився високою організацією форсування Дніпра у жовтні 1943 року поблизу смт.Радуль. Полк з мінімальними втратами вишшов на правий берег могутньої річки, закріпився і зосередив вогнем відбивав ворожі атаки, доки не переправився головний силі дивізії. Ось за цю наступальну операцію із подоланням водної перешкоди у жовтні 1943 року був удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

По війні обіймав посаду військового комісара у Карелії. Від 1954 року у відставці. Його бойові, звитяжні подвиги були високо поціновані не тільки за дніпровським перепаву. Полковник Андрій Горбунов нагороджений двома орденами Леніна, двома орденами Червоного Прапора, орденами Суворова 3-го ступеня, Червоної Зірки.

Помер визволитель нашого краю 28 травня 1956 року. Похований у м.Петрозаводськ. У селищі Донський Рудник Задонського району йому встановлено погруддя.

НА ПРИЦІЛІ - ПЕКІН

Чернігівщина здавна славиться своїми спортивними традиціями. Тут зросло багато видатних українських спортсменів - олімпійські чемпіони Олександр Волков, Олена Костевич, Наталія Скакун, біатлоністка Валентина Цербе, яка завоювала першу для незалежної України олімпійську медаль. А дев'ятинадцятирічна Олена Костевич здивувала весь світ на олімпіаді в Афінах. Вона одна з наймолодших олімпійських чемпіонів в історії стрільби.

Нині на прицілі в олімпійській чемпіонки - Пекін.

ШВИДКА

Наумівський філіал Корюківської дитячо-юнацької спортивної школи і в 90-ті роки минулого століття, і в першій 21-го століття частіше колекціонував перемоги. Бо тут талановитий тренер, здібний спортивний організатор Олексій Антонович Погулай. Але не завжди вистачало коштів. У 2005 році про цю проблему розчула директор благодійного фонду "Слов'янський" Т.Г. Бондар. Сказала: "Звертайтеся... Мають такі високі результати ваші лижники - тож коштів вистачить достатньо".

ЛИЖНЯ

Тоді, у тому році, наумівські спортсмени брали участь у чемпіонаті України. Трос стали призером, як і Дмитро Пухов, де шестакласник, зайняв друге місце в індивідуальній гонці. Ще неоднораз лижники з Наумівки підтримували фонд "Слов'янський". А коли тут дізналися, що торець Д. Пухов став чемпіоном України і їде на світовий чемпіонат до Франції, допомогли фінансово і на поїздку, і на придбання фірмових лиж. Підтримували спортсмена і Чернігівське земляцтво та підприємство "Київхліб", де працюють уважні до спорту земляки наумівці. Позитивною і блискучою була реакція Корюківської райдержадміністрації: вона виділила багато коштів на розвиток лижного спорту у Наумівці. За них придбали 6 пар фірмових високоякісних лиж "Фішер". І не марно. Наумівські спортсмени демонструють рекорди. Як відомо, добре вони виступали торік і це на світовому чемпіонаті України у Харкові і Тисовці Львівської області. А Дмитро Пухов на чемпіонаті світу у Франції нагороджений бронзовою медаллю.

Наш кореспондент побував у Наумівці, зустрівся з чемпіоном України та бронзовим призером світового чемпіонату Дмитром Пуховим, взяв у нього інтерв'ю про те, як він та збірна України брали участь у чемпіонаті світу у Франції.

- Якою чисельно була команда України, що летіла на світовий чемпіонат серед спортсменів-школярів?

- До збірної команди школярів з лижних гонок увійшло двадцять спортсменів 1991-1994 років народження. Вони разом з Сумишанин, Чернігівцями, Київцями та Львівцями. Більшість з них вже виступала на таких світових чемпіонатах. І дехто займав високі призові місця. Зокрема, і наш земляк з Чернігівки Юрій Хлібурад, який торік посів третє місце в естафеті на світовому чемпіонаті.

- Скільки заявлено команд брати участь у чемпіонаті?

- Іх до Гренобля з'їхалося двадцять. З трьох країн, як Фінляндія, Швеція, Норвегія, США, Франція, Туреччина, Італія, Естонія, Канада, Австрія, Польща. Не приїхали збірні команди Росії та Білорусі.

- Як була стартова?

- Перша гонка - коньковий хід (вільний) на чотирі кілометри. Стартували через інтервал в тридцять секунд. На ліжкову трасу вийшли усі двадцять команд. Перший день був важкуватий. Все-таки високогір'я, нестача кисню. Отже, більше б потрібно було тренувань,

наприклад, дві-чотири. А вже другого дня я виступав в естафеті. Кожен спортсмен з команди біг по чотирі кілометри. У команді було четверо: двоє з Сумишанин, один з Харкова і я, з Чернігівщини. На першому етапі біг Олексій Москаленко, який пройшов першим чотирикілометрову. А двоє - Діахек і Борзенко - пробігли з погіршенням часом. Мені довелося "вистигувати" команду, тобто значно прискорювати естафетну гонку на користь нашої команди. Що я і зробив - до фінішу прийшов третім.

- Після великого Гренобля повернулися на тренувально-навчальну базу в Тисовець Львівської області?

- Так, тут продовжувався другий етап чемпіонату України. 19 березня брав участь у гонці класичним стилем із старшим за віком суперником. І в цей же день був другим, отримав у винагороду срібну медаль. А вже наступного дня брав участь у спринті (класичний хід). На лижню вийшло 44 спортсмени. Бігли кілька разів, аби відібрати найкращих. Відразу потрапив до кращих шістнадцятих, потім до п'ятинаду. До фіналу дійшло четверо: Валерій Шугаєв з Броварів, Юрій Хлібурад з Чернігівки, Юрій Коваленко з Харкова і я. Вони уже неодноразово виступали на таких чемпіонатах. І мали значно більший за мене досвід. Дехто з них поспіло готувався на кращих тренувально-навчальних базах Росії. Я умів розподілити свої сили, ішов третім, та уже на фінішній прямиї обійшов двох суперників і в результаті став першим. Відповідно я - чемпіоном. Ще через день - естафета. Удвох із

Юрієм Хлібурадом зайняли третє місце.

- Ще й далі урізноманітнювалися аманація?

- Справді, так і було. Пройшов чемпіонат між спортивними школами України, де я зайняв перше місце, а команда Чернігівщини - друге загальнокомандне. Там серед чернігівських спортсменів було троє з Наумівки: я, Андрій Саменов і Марина Макаренко.

- Як можна оцінити Марину і Андрія?

- Вони виступали гідно. Наприклад, ще раніше Марина у Харкові на чемпіонаті була першою в естафеті. А в Тисовці юні Андрій і Марина не зайняли призових місць, але додали очок до командного заліку. А взагалі Андрій Євменов, Оля Росла, Євгеній Железняк, Павло Квін, Юлія Мойсієнко, Максим та Дмитро Драгуни - це спортсмени, на яких наши тренери покладають надії. А можливості демонструвати високі результати уже є. А вже придбано сім пар першокласних лиж, лижні черевки і валки.

- ПІСЛЯМОВА. Наш земляк слугує справді високим, рекордним результату. Побував і на світовому чемпіонаті у Франції, де гідно і результативно виступив. Д. Пухов - талановитий, наполегливий спортсмен. І для подальшої підтримки варто б йому "присвоїти" щомісячну стипендію, як це і роблять у Києві, в інших великих і середніх містах України. Така стипендія дати тільки б допомагала юному спортсмену.

Віктор БОЖОК

